

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Evsebivs || De Euangelica pr[a]eparatione

Eusebius <Caesariensis>

[Augsburg], 1522

VD16 E 4299

Quod gentilium dæmones mortales sunt. Cap. ix.

urn:nbn:de:hbz:466:1-34477

Clauibus oclusus silet, ergo rite peractis.

Discedas patria, & redeas ad limina sacris.

Opportune istis adijciam illa, quae Plutarchus de deficientibus conscripsit oraculis. Cum igitur ait Amonius tacuisset, tunc ego ad Cleumbrotum dixi. Narra nobis o amice si placet de oraculis, de quibus apud uos praecleara dicebantur. Nunc autem omnia extincta esse uidentur. Haec ego. Tacente autem Cleumbroto, & quasi rubore confuso, ac in terram respiciente. Quid oportet inquit Demetrius de illis quaerere, cum omnia fere hic praeter unum uel ad summum alterum defecisse perspiciamus. Quare communiter inter nos consideremus, quam de causa oracula deorum sic debilitata, imo uero extincta sunt. Non enim ignoramus Boetiam multiuocam propter multitudinem oraculorum appellatam fuisse, quae omnia quasi aquarum fluentia defiecata sunt. Nullibi enim nunc quae in Lebadia Boetiae oraculum in illis partibus inuenitur. Caetera uero uniuersa uel silent, uel penitus desolata ruerunt.

Quod gentiliuum daemones mortales sunt CAPVT. IX.

AD haec alia quoque subiicit Plutarchus, quibus gentiliuum daemones mortales esse ostendit. Non enim inquit male mihi dici uideatur non deos, sed ministros deorum daemones oraculis praeesse. His autem daemonibus errores & calamitates attribuere, ac denique mortales esse opinari barbarice dictum arbitror. Interrogauit igitur Cleumbrotus Philippum, quis & unde adulescens esset. Cumque audisset, neque nos ignoramus, inquit o Eracleo in absurda uerba nos incidisse. Sed non possumus, cum de magnis rebus dicat audacter magis quam uere subiectis principiis recte ad ulteriora procedere, nec credo te fugere datum esse abs te quod negaueras. Concedis enim daemones esse ministros deorum. Quid autem inter hos & deos intererit, si utrisque incorruptibilitas & impassibilitas essentialiter inest? Ad haec cum Eracleo silentio cogitaret, malos quidem daemones esse ait Philippus, non solum Empedocles, uerum etiam Plato & Zenocrates & Chrysippus scripserunt. Democritus autem cum deprecetur bona sibi apparere demonia, ostendit non ignorasse proterua quaedam etiam esse profecto. De morte uero daemonum audiui ego ab Aemiliano rhetore uiro prudente simul atque modesto, quem credo multos uestrum cognouisse. quod cum

in Italianam

in Italiam pater suus nauigaret circa insulas, quas Echínadas appel-
lant, flatu uentorum deficiente, noctu prope Paxas deuenisse. Cūq;
omnes pene qui simul nauigabant, attentiores uigilarent, repente a
Paxis insula uocem magnam auditam fuisse, qua Thramnus qdam
uocabatur, quæ uox nouitate rei omnes magno pertulit miraculo.
Thranus em̄ ille, q uocabat̄ homo, erat Aegyptius, eius ip̄ius nauis
gubernator. qbus uocatus nihil respondit, tertio ꝑ̄o uocatus, morē
gessit uocanti atq; respondit. Illum uero multo maiore uoce sic ex/
clamasse. Quando iuxta paludem fueris, annuncia tunc Pana ma/
gnum mortuum esse. Quare audita, magno dicebat Epitherses (sic
enim Aemiliani pater appellabatur) omnes terrore perculsos fuisse.
Cumq; dubitarent utrum obtemperandum esset illi uoci, an non,
hoc Thramni gubernatoris consilium ab omnibus comprobatum
fuisse. Si secūdi qdem spirarent uenti, nihil esse dicendū, sin ꝑ̄o tran/
quillitas maris esset, & uentorum flatus, cum in eo loco essent o/
mnino deficerent, nō esse retinenda quæ audiueret. Cum igitur iu/
xta paludem essent, quia nullus erat flatus uentorum, tunc Thram/
num in mare pronum respicientem, magna uoce dixisse quæ au/
diuit. Magnus Pan mortuus est, quare nunciata, magnus multo/
rum gemitus, immo uero innumerabilium miraculo quodam com/
mixtus, subito auditus fuerat. & quoniam multi fuerant, qui ea in
nauis nauigabant, cito ac facile cum Rhomam uenissent, huiusmo/
di rei rumores uniuersam urbem repleuerunt, & a Tyberio Cæsa/
re qui tūc gubernacula rei publice gerebat, Thramnum accersitū
fuisse, cui rei tantam fidem Tyberius præbuit, ut philosophis, q tūc
Rhomæ reperti erant accitis, diligenter quisnam esset ille Pan, ac/
curiose scrutaretur. Omnes autem illos quibusdam in idem conue/
nisse coniecturis, ac dixisse de illo sibi uideri nunciatum fuisse, qui
a Mercurio & Penelope natus fuit. Cum hæc Philippus dixisset,
nonnulli eorum qui aderant, eadem ipsa ab Aemiliano sene audis/
se testabantur. Tunc Demetrius ultra Britanniam inquit, mul/
tas esse insulas desolatas, quarum aliquæ dæmonibus, ac heroi/
bus sunt dedicate. Nauigauit autem ipse inquit auxilio regis uiden/
di gratia ad proximam Britannia insulam, ubi pauci quidem inco/
læ, omnes uero sacrosancti a Britannis habentur. Cumq; ibi essem,
magna

magna tēpestas in aere commota, nimbis & fulminibus omnes ex/ terruit. Quam rem incidisse insulares dicebant, quia ex demonibus uel heroibus aliq̄ defecerit. Sicut enim lucerna dum ardeat nemini noceat, extincta uero multis, sic magnas animas aiebant ppitias esse dum uiuunt, dum ꝑo extingunt, aut corrumpunt, aut nimbis & grandine, ut modo, aut pestifero cuncta replent ueneno, esse ꝑi narrabāt insulam, ubi Saturnus somno uinctus, a Briareo custoditur. Somnum em̄ quasi nexum ipsi esse iniectum, multosq̄ cum ipso esse daemones cultores atq̄ ministros. Hæc Plutarchus. An/ mauertendum autē arbitror diligenter, quo tēpore daemonis mor tē fuisse dicit. Quippe Tyberij tēpore Saluator & dominus noster cū hominibus cōuersatus, omne daemonū genus ab humana depu/ lit uita. Habes igit̄ etiam a summis apud gētilis uiros nō alio tēpore unquā q̄ t̄pibus Saluatoris nostri daemones extinctos fuisse.

De uetustorū fallacitate oraculorū ex Tenemeo. CAP. X.

Verum quoniā hæc cunctis nota sunt, ad ea transgredi ani mus est, quæ neminē e studiosis fugere possunt. Vetusis sima enim deorū respōsa, omnes Græcorū populi, & uni/ uersa solent gymnasia decantare. Ea respōsis delphici A/ pollinis delusus Oenomaus uir apud Græcos tam philosophia q̄ elo quentia nobilis, curiose collegit & refutauit. Vtar igitur ꝑbis eius, ut uideas gētium deos ab ipsorū gentiū philosophis derisos, oracu/ lacq̄ deorū signēta hominum putata fuisse. Sic igit̄ Oenomaus in li bro de falsitate oraculorū conscripsit. Cum fame inquit Atheniēses propter Androgei cædem agitarentur, & ad auxilia deorum confu gerent, nō ut iustitia & humanitate, aut saltē pœnitentia mētis, quæ cōtritione placādos deos Apollo respondit, sed mortem morti, pe/ stem pesti, crudelitātē crudelitati addidit. Iussit enim singulis annis septem mares, totidemq̄ foeminas in Cretam sacrificādos mitterēt, cuius rei memoria, inmo quædam uestigia uel usq̄ ad tempora So cratis quingentis annis postea durauere. Id q̄ppe fuit, quo mors So cratis remorata fuisse dicitur.

Deligite ex omni septem uos corpora sexu.

Atq̄ ea Mipri regi mandate quotannis.

Per mala sic hæc uestra dei placabitis iram.

Cur